

College bescherming persoonsgegevens

**Onderzoek naar de beveiliging van persoonsgegevens op
gevonden patiëntenkaarten van het Nederlands Instituut voor
Forensische Psychiatrie en Psychologie (NIFP)**

z2010-00182

**Rapport van definitieve bevindingen
Juni 2010**

CONCLUSIE

Het College bescherming persoonsgegevens (CBP) concludeert dat de minister van Justitie, als verantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens door het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie (NIFP), met betrekking tot de persoonsgegevens op de gevonden patiëntenkaarten van het NIFP, onvoldoende passende organisatorische maatregelen ten uitvoer heeft gelegd om deze persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of enige vorm van onrechtmatige verwerking. Dit is in strijd met artikel 13 Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp).

1. ACHTERGROND ONDERZOEK

Naar aanleiding van de vondst op straat door een burger van patiëntenkaarten afkomstig van het NIFP heeft het CBP onderzoek gedaan naar de beveiliging door het NIFP van de persoonsgegevens op deze patiëntenkaarten.

2. DOELSTELLING ONDERZOEK

In het kader van zijn toezichthoudende taak heeft het CBP onderzocht of het NIFP bij de verwerking van persoonsgegevens de Wbp naleeft.

3. WETTELIJK KADER

In dit onderzoek is getoetst of het NIFP in de onderzochte situatie artikel 13 Wbp in acht heeft genomen. Dit artikel heeft betrekking op de beveiliging van persoonsgegevens.

4. VERLOOP ONDERZOEK

Op 10 maart 2010 is een interview afgenomen bij de burger die de patiëntenkaarten op straat vond (hierna: tipgever). Op 11 maart 2010 zijn aparte interviews afgenomen bij de heer X, algemeen directeur van het NIFP, en bij de heer Y, hoofd van dienst van het NIFP, locatie Den Haag. De gevonden patiëntenkaarten waren van deze locatie afkomstig. Daarnaast is voor het onderzoek gebruik gemaakt van informatie afkomstig uit correspondentie tussen de tipgever en het NIFP en tussen de tipgever en het CBP.

Op 18 mei 2010 is het rapport voorlopige bevindingen naar de minister van Justitie verzonden met een reactietermijn van twee weken. Het ministerie van Justitie heeft op 15 juni telefonisch laten weten geen commentaar te hebben op het rapport voorlopige bevindingen. De bevindingen worden thans definitief vastgesteld.

5. FEITEN

Achtergrond NIFP

Het NIFP is het kennisinstituut voor forensische psychiatrie en psychologie. Het is een landelijke dienst van het ministerie van Justitie, ondergebracht bij de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI). Het NIFP biedt onafhankelijke psychiatrische en psychologische expertise (diagnostiek, zorg en advies) aan justitiële en maatschappelijke ketenpartners¹. Het NIFP is ontstaan uit een fusie tussen de Forensisch Psychiatrische Dienst (FPD) en het Pieter Baan Centrum (PBC). De districtpsychiatrische dienst (DPD) is de voorloper van de FPD en viel ook onder DJI.

¹ www.nifpnet.nl

Vondst en terugbezorging patiëntenkaarten

Op 18 januari 2010 zijn in Den Haag door tipgever op straat patiëntenkaarten gevonden van de 'districtpsychiatrische dienst (DPD) in het arrondissement 's Gravenhage', die afkomstig waren van het NIFP. Tipgever trof een aantal patiëntenkaarten verspreid op straat aan, het merendeel van de patiëntenkaarten lag als losse stapel bij het grofvuil. Tipgever heeft zo veel mogelijk patiëntenkaarten verzameld en mee naar huis genomen. Enige patiëntenkaarten die tot pulp waren gereden of in de gracht waren beland zijn op straat achtergebleven. Tipgever heeft de gevonden patiëntenkaarten niet geteld, maar schat dat het om enkele honderden ging.

Volgens de heer Y waren de gevonden patiëntenkaarten diezelfde dag 's ochtends door medewerkers van het NIFP locatie Den Haag in een kaartenbak bij het grofvuil gezet. Dit gebeurde bij het leeghalen van het pand waar de locatie Den Haag tot eind 2009 was gehuisvest en waarvan de overdracht aan de verhuurder op 28 januari 2010 plaatsvond. Voordat de kaartenbak bij het grofvuil werd gezet, is deze door niemand van het NIFP geopend en is de inhoud door niemand gecontroleerd, aldus de heer Y. De kaartenbak was volgens de heer Y dicht maar niet op slot.

Op 21 januari 2010 heeft het CBP één patiëntenkaart van de tipgever ontvangen, met daarbij een beschrijving van de situatie toen hij de patiëntenkaarten op straat aantrof. Op 1 februari 2010 heeft de tipgever de overige patiëntenkaarten per post aan de heer X, algemeen directeur van het NIFP te Utrecht, verzonden. De heer X heeft de patiëntenkaarten op 4 februari 2010 in ontvangst genomen en op diezelfde dag de heer Y, hoofd van dienst van de locatie Den Haag, van de vondst op de hoogte gesteld. Op 4 februari 2010 heeft het CBP van de tipgever afschriften ontvangen van correspondentie tussen de tipgever en het NIFP. Op 9 februari 2010 heeft de heer Y de patiëntenkaarten in Utrecht opgehaald en mee teruggenomen naar Den Haag, waar van alle patiëntenkaarten beoordeeld zou worden of ze vernietigd konden worden, aldus interne correspondentie tussen de heer Y en de heer X. Op 10 of 11 februari 2010 heeft de heer Y de patiëntenkaarten in de documentenafvoerbak gegooid, waarna ze zijn vernietigd, aldus de heer Y.

Het NIFP beschikt niet over een overzicht van de patiëntenkaarten die op straat zijn gevonden, aldus de heer X. De heer X en de heer Y geven beiden aan de patiëntenkaarten na terugbezorging niet te hebben geteld. De heer Y geeft aan dat het om een stapel van 10-15 cm ging, naar schatting zo'n 75 kaarten, aldus de heer Y.

Het NIFP weet niet of alle patiëntenkaarten die op straat zijn gezet, zijn terugbezorgd. Het NIFP geeft aan dat het momenteel niet meer beschikt over dergelijke patiëntenkaarten.

Aard van de persoonsgegevens

De gevonden patiëntenkaarten zijn allemaal van de DPD, aldus de heer X. Volgens het NIFP stonden er handgeschreven aantekeningen op over medicatie, diagnose en adres van de patiënt. Op de patiëntenkaart die bij het CBP is bezorgd stonden persoonsgegevens betreffende de gezondheid ('last van druk in hoofd en wat slaapproblemen'; 'bezocht i.v.m. onderzoek van psychische gesteldheid') en strafrechtelijke persoonsgegevens ('zit vast, verduistering van auto's, moet tot [] zijn straf uitzitten'). Dergelijke patiëntenkaarten werden ingevuld door psychiaters, aldus

de heer X.

Tussen de gevonden patiëntenkaarten zaten ook zogenaamde 'brieffrapporten' met daarop medische informatie, opgemaakt ten behoeve van de rechtbank, aldus de heer Y.

Bewaarplaats gevonden patiëntenkaarten

Voordat de kaartenbak op straat werd gezet, stond deze al vele jaren tussen een partij afgekeurde goederen in de kelder van het pand aan de Raamweg, aldus de heer Y in zijn brief van 5 februari 2010 aan de heer X. Bij de verhuizing van de Beeklaan naar de Raamweg is de kaartenbak direct in de kelder neergezet. De heer Y was niet bij de verhuizing aanwezig. De heer Y was van het bestaan van de kaartenbak op de hoogte, heeft steeds aangenomen dat de inhoud van de kaartenbak behoorde aan de psychiater(s), maar is nooit bekend geraakt met de inhoud ervan. Op de Beeklaan stond de kaartenbak op het secretariaat. Van het huidige personeel had alleen hijzelf van het bestaan van de gevonden patiëntenkaarten kunnen weten, aldus de heer Y.

Er bestond geen inventarislijst van de kelder van het pand aan de Raamweg, aldus de heer Y.

6. BEOORDELING

Ingevolge artikel 13 Wbp dient de verantwoordelijke passende technische en organisatorische maatregelen ten uitvoer te leggen om persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking. Deze maatregelen garanderen, rekening houdend met de stand van de techniek en de kosten van de tenuitvoerlegging, een passend beveiligingsniveau gelet op de risico's die de verwerking en de aard van te beschermen gegevens met zich meebrengen. De maatregelen zijn er mede op gericht onnodige verzameling en verdere verwerking van persoonsgegevens te voorkomen.

Naarmate de gegevens een gevoeliger karakter hebben, of gezien de context waarin ze gebruikt worden een groter risico voor de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen inhouden, dienen er zwaardere eisen aan de beveiliging van de gegevens te worden gesteld². In het onderhavige geval is sprake van patiëntenkaarten met strafrechtelijke persoonsgegevens en persoonsgegevens betreffende de gezondheid waarop het medisch beroepsgeheim van toepassing is. Dit zijn gevoelige persoonsgegevens die nopen tot strengere beveiligingsmaatregelen dan persoonsgegevens van minder gevoelige aard.

Het CBP wijst erop dat voor persoonsgegevens waarop het medisch beroepsgeheim van toepassing is het hoogste beveiligingsniveau³ als beschreven in het rapport 'Beveiliging van persoonsgegevens' is vereist. Dit rapport bevat een uitwerking van artikel 13 Wbp.

De verantwoordelijke is de natuurlijke persoon, rechtspersoon of ieder ander die of het bestuursorgaan dat, alleen of te zamen met anderen, het doel van en de middelen

² Eerste Kamer, vergaderjaar 1999-2000, 25 892, nr. 92c, p. 15

³ G.W. van Blarkom en drs. J.J. Borking, 'Beveiliging van persoonsgegevens', Achtergrondstudies en Verkenningen nr. 23, Registratiekamer april 2001, p. 28.

voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt⁴. Binnen de overheid op rijksniveau zijn de afzonderlijke ministers als verantwoordelijke te kwalificeren⁵. Aangezien het NIFP een landelijke dienst van het ministerie van Justitie is, is de minister van Justitie aan te merken als verantwoordelijke in de zin van de Wbp voor de verwerking van persoonsgegevens door het NIFP.

Gezien het feit dat het huidige onderzoek betrekking heeft op papieren patiëntenkaarten richt het CBP zijn beoordeling op de *organisatorische* maatregelen die de verantwoordelijke ten uitvoer dient te leggen.

Uit het onderzoek is gebleken dat de patiëntenkaarten bij de vorige verhuizing naar de Raamweg onbeveiligd in de kelder van het pand zijn geplaatst. De patiëntenkaarten waren hier vele jaren opgeslagen zonder dat het NIFP zicht had op mogelijk verlies of enige vorm van onrechtmatige verwerking van de persoonsgegevens op de patiëntenkaarten. Het NIFP beschikte niet over een inventarislijst van de kelder, waar de kaartenbak met daarin de patiëntenkaarten zich tussen een partij afgekeurde goederen bevond, en evenmin over een overzicht van de patiëntenkaarten. Vervolgens heeft het NIFP de met patiëntenkaarten gevulde kaartenbak onafgesloten als grofvuil op straat gezet zonder de inhoud ervan te hebben gecontroleerd.

Uit vorenstaande concludeert het CBP dat de verantwoordelijke onvoldoende passende organisatorische maatregelen ten uitvoer heeft gelegd om de persoonsgegevens op de gevonden patiëntenkaarten te beveiligen tegen verlies of enige vorm van onrechtmatige verwerking, terwijl, gelet op de gevoelige aard van deze persoonsgegevens, juist beveiligingsmaatregelen van het hoogste niveau waren geboden.

7. CONCLUSIE

Het CBP is van oordeel dat de minister van Justitie, als verantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens door het NIFP, met betrekking tot de persoonsgegevens op de gevonden patiëntenkaarten van het NIFP onvoldoende passende organisatorische maatregelen ten uitvoer heeft gelegd om deze persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of enige vorm van onrechtmatige verwerking. Dit is in strijd met artikel 13 Wbp.

Aldus vastgesteld door het College bescherming persoonsgegevens op 24 juni 2010,

Voor het College,

Mw. mr. dr. J. Beuving
Lid van het College

⁴ Artikel 1, onder d, Wbp.

⁵ Tweede Kamer, vergaderjaar 1997-1998, 25 892, nr. 3, p. 57